

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงความต้องการการนิเทศการสอนของครูฝึกกล้า ดังนั้นเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากล่าวถึงตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษา
2. ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา
3. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษา
4. หลักการนิเทศการศึกษา
5. ประโยชน์ของการนิเทศการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ในทรรศนะต่าง ๆ กัน ดังนี้

อรุณณี วิวัฒน์ ลุนทรพงศ์ และคณะ (2506 : 2) ได้กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษาคือ การช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่า คือการช่วยเหลือครูในการปรับปรุงตนเองและงานในหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ"

สุรินทร์ สรรศิริ (2508 : 77) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า "การนิเทศการศึกษาคือ แผนงานที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น"

นาฏเจสสิยว ลุ่มาวงศ์ (2514 : 1) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อการเรียนให้ดีขึ้น"

สุจริต เพียรชอบ (2514 : 17) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษาคือ ความพยายามอย่างหนึ่งในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ทั้งในด้าน การเรียนและการสอน"

ส่าย ภาณุรัตน์ (2517 : 3) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า "การนิเทศการศึกษาคือ ความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้ การศึกษามีคุณภาพทั้งในด้านการเรียนการสอน"

อาคม - สันทสุนทร (2519 : 10) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษาหมายถึง การสังเกตการณ์ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หรือทำให้เกิดการเพิ่มพลัง ในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครู เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดผลใน ชั้นสุดท้ายคือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ"

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2524 : 218) ได้สรุปความหมายของการนิเทศ การศึกษาไว้ว่า "การนิเทศการศึกษาคือ ความพยายามในทุกวิถีทางของผู้เชี่ยวชาญที่จะ ช่วยพัฒนาผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษา ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาตามเป้าหมายเกิดขึ้นกับผู้เรียน"

ยง รัชชวัลลุค (2524 : 2) ได้สรุปว่า "การนิเทศการศึกษาคือ กระบวนการ ทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริมให้การสังเกตการศึกษามุ่งเป้าหมายทางการศึกษาของชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ"

สุพิชญา วีระกุล และคณะ (2524 : 10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศ การศึกษาไว้ว่า "การนิเทศการศึกษาคือ การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู"

ชาญชัย อาสินสมาจาร (2525 : 5) ได้สรุปคำจำกัดความของการนิเทศ การศึกษาว่า "การนิเทศการศึกษาคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ

และชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขา (ครู และนักเรียน) และสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์"

กมล ตีรกุล (2527 : 1) ได้สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า "การนิเทศการศึกษาคือ การดำเนินงานทางด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย"

โทมัส เอช บริกส์ และ โจเซฟ ฌัสท์แมน (Thomas H. Briggs and Joseph Justman 1952 : 126) ได้กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษาหมายถึง การประสานงาน ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อกระตุ้นให้กำลังใจ และชี้แนวทางให้ครูได้เจริญงอกงามในอาชีพ"

ฮาร์โลด พี อัดัมส์ และ แฟรงค์ ซี ดิกกี (Harold P. Adams and Frank G. Dickey 1953 : 5) ได้กล่าวเห็นว่า "การนิเทศการสอนเป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น"

คิมบอล วิลส์ (Kimball Wiles 1955 : 8) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า "การนิเทศการศึกษาคือ การช่วยเหลือให้สภาพการเรียนการสอนพัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น"

วิลเลียม เอช เบอร์ตัน และ ลีโอ เจ บร็อคเนอร์ (William H. Burton and Leo J. Bruckner 1955 : 11) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษาคือเทคนิคของผู้เชี่ยวชาญในอันที่จะให้บริการเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม และพัฒนาการแก่เด็ก"

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1959 : 539) กล่าวว่า

การนิเทศการศึกษาหมายถึง ความพยายามทุกชนิดของ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ เป็นผู้แนะนำแก่ครูและผู้อื่นที่ทำหน้าที่ เกี่ยวข้องกับ การศึกษาให้สามารถปรับปรุง การสอนของตนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาช่วย ให้เกิดความเจริญงอกงามในวิชาชีพ ช่วยพัฒนาครู ช่วยในการคัดเลือกและ ปรับปรุงวัสดุประสังค์การศึกษา วัสดุอุปกรณ์การสอน ระเบียบวิธีสอนตลอดจน การประเมินผลการ เรียนการสอน

เบน เอ็ม แฮร์ริส (Ben M. Harris 1963 : 11) ได้ให้ความหมายของ การนิเทศการศึกษาว่า "การนิเทศการศึกษาคือสิ่งซึ่งบุคลากรของโรงเรียนจัดกระทำต่อ บุคคลหรือสิ่งของด้วยจุดประสงค์ที่จะบำรุงรักษาหรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียน ในทางที่จะส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้เรียน"

โรสส์ แอล เน็กลี และ เอ็น ดิน ฮิวานลี (Ross L. Neagley and N. Dean Evans 1964 : 3) ได้ให้นิยามว่า "การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนสมัยใหม่คือ การกระทำที่เป็นประชาธิปไตย มุ่งให้เกิดผลทางบวกที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการสอน ในชั้นเรียน"

จากทรรศนะดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง การกระทำทุกชนิด ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการที่จะปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

อรรถนั วิวัฒน์ สุนทรพงศ์ และคณะ (2506 : 9-10) ได้ให้เหตุผลถึงความ จำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษาว่า

เนื่องจากครูเราไม่ว่าจะเป็นครูที่ทำการสอนในชั้นประถมหรือมัธยม หรือจะเป็นครูประเภทใดก็ตาม ย่อมจะพบปัญหาเกิดขึ้นอยู่เสมอ บางครั้งทำให้ครูนั้น ๆ ไม่สามารถจะหาทางแก้ปัญหาของตนได้ ปัญหาอาจจะเป็นปัญหาล้วนตัวและปัญหาที่เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ก็ได้ จำเป็นอยู่เองที่จะต้องอาศัยศึกษานิเทศก์ หรือผู้เฝ้าการศึกษาทั่วไปเข้าช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ

.. นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2524 : 251-252) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่ามีสาเหตุและองค์ประกอบต่าง ๆ มาจาก

1. การเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาระดับการศึกษา
2. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร
3. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว
4. ความเสื่อมช้าและฉับพลัน ขาดความสนใจของครู ควรได้รับการกระตุ้นให้ตื่นตัวอยู่เสมอ
5. วิทยาการ สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป
6. การขาดประสบการณ์ของครูใหม่ หรือครูเก่าที่ไม่ทันต่อเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น
7. ผลการค้นคว้าและวิจัยใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในวิชาต่าง ๆ ควรได้รับการเผยแพร่และแปลความหมายออกเป็นการปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาได้ก้าวหน้าและงอกงามขึ้น
8. ประชญาและอุดมการณ์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ควรได้รับการถ่ายทอดและสนองตอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2524 : 239-240) ได้ให้เหตุผลถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความยุ่งยากในสังคม การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2503 มาใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาทำให้ครูตามไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยทำงานร่วมกับครูในโรงเรียนและองค์การที่ทำหน้าที่ทางการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ขณะเดียวกันจะต้องช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาด้วย

2. ความเจริญและการพัฒนาในด้านการสอน การจัดโรงเรียนและการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาเป็นผลมาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย เช่น การสอนเป็นคณะ การสอนแบบบูรณาการ การจัดศูนย์การเรียน การจัดโรงเรียนแบบไม่มีชั้น การเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ การสอนเป็นรายบุคคล การใช้บทเรียนสำเร็จรูป และวิธีสอนต่าง ๆ ตามแนวใหม่ ความเจริญและความรู้ใหม่ ๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์ช่วยให้การอบรมแก่ครู เพื่อให้นำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน

3. บัณฑิตครูเผชิญกับภาวะยุ่งยากทางการศึกษา ภาระหน้าที่ของครูมีมากขึ้น ไม่ใช่เพียงผู้ให้ความรู้อย่างเดียวเท่านั้น ยังจะต้องเป็นผู้ปลูกฝังเจตคติที่ดีให้แก่นักเรียน พัฒนาทักษะต่าง ๆ ปลูกฝังคุณธรรมและอบรมจรรยาบรรณต่าง ๆ สอนให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นลูกที่ดีของครอบครัว เป็นคำล่ณิกชนที่ดีของคำล่ณา สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนและของครู แต่ก็มีอุปสรรคขัดขวางต่อการอบรมสั่งสอนของครูมากมาย ทั้งภาวะของสังคม ภาวะของครอบครัว การนิเทศ การศึกษาจะเข้ามามีส่วนช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนและการอบรมให้บรรลุจุดหมายของการศึกษาได้

4. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพราะประชากรของประเทศเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนต้องรับภาระจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นนี้ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับความถนัดทางการเรียน ความสนใจ ความสามารถทางการเรียน ปัญหาความประพฤติ ครูต้องแก้ปัญหาจนไม่มีเวลาคิดปรับปรุงการสอนของตน นอกจากนั้นเมื่อนักเรียนมีจำนวนมากขึ้น ครูก็ย่อมมีจำนวนมากขึ้น ครูใหม่ย่อม

ต้องการความช่วยเหลือทางด้านระเบียบการทำงานวิธีการสอน การนิเทศการศึกษาจะเข้ามา
 ฝึกอบรมช่วยเหลือครูให้สามารถปรับปรุงการสอนและช่วยให้ครูใหม่คุ้นเคยกับระเบียบการ
 ปฏิบัติงานและการสอนจะช่วยให้ช่วยการทำงานของครูดีขึ้น

5. คุณภาพของครูไม่พอเพียง โดยเฉพาะครูโรงเรียนประถมศึกษายังมีวุฒิ
 ทำให้วิธีสอนยังไม่พัฒนาเป็นผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา นักเรียนประถมศึกษาสอบตกซ้ำขึ้นมาก
 การนิเทศการศึกษาจะเข้ามามีส่วนช่วยการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา
 และมัธยมศึกษา

สุพิชญา ธีระกุล และคณะ (2524 : 10) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการ
 การนิเทศการศึกษา โดยแยกกล่าวเป็น 2 นัยคือ นัยแรกเป็นความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับ
 ระบบการศึกษาโดยตรง อีกนัยหนึ่งเป็นความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับระบบโรงเรียนโดยตรง
 ซึ่งได้แยกกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาในระบบการศึกษา เนื่องจากเหตุผล
 ดังต่อไปนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้
 สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย ศึกษานิเทศก์จึงเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง
 (Change Agent) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการ
 เรียนการสอนก็เกิดมีขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่ครูจะต้องติดตามศึกษาให้มีความรู้
 ทันสมัยอยู่เสมอ แต่เนื่องจากภาระหน้าที่ในงานสอนมีอยู่มาก ศึกษานิเทศก์จึงเป็นฝ่าย
 ต้องรับผิดชอบช่วยเหลือในเรื่องนี้
3. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น
 จำเป็นจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ศึกษานิเทศก์เป็นผู้ที่ได้รับคัดเลือกเพื่อการนี้
4. การศึกษาของประเทศ ไม่อาจจะรักษามาตรฐานไว้ได้ ถ้าไม่มีศึกษา
 นิเทศก์ทำหน้าที่ควบคุมดูแลระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ไว้

ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาในระบบโรงเรียน ก็เนื่องมาจากว่าโรงเรียนยังไม่พร้อมทางด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนกระบวนการให้การศึกษารวมถึงครูยังต้องการทราบเทคนิคใหม่ ๆ ทางการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงให้การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น หลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะบริการ และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนยังมีปัญหาในเรื่องการเรียน ฯลฯ หน้าที่และความรับผิดชอบอันสำคัญยิ่งของศึกษานิเทศก์ก็คือ การพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ชาญชัย อาสินสมาจาร (2525 : 5) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการ การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะมันเกี่ยวข้องกับบุคคล การนิเทศการศึกษาเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน อีกประการหนึ่ง การศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมากเมื่อไม่นานนี้ สิ่งเหล่านี้ต่างก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือทั้งนั้น

2. การนิเทศศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสภาพจริง

3. การนิเทศศึกษามีความจำเป็นต่อความช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน เนื่องจากครูจะต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ กัน และต้องเผชิญกับภาวะที่ค่อนข้างหนัก ครูจึงไม่อาจใช้เวลาได้มากเพียงพอต่อการเตรียมการสอน การนิเทศการศึกษาจึงสามารถลดภาระของครูได้ในกรณีดังกล่าว

4. การนิเทศศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครู เป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการอภิปราย จากการค้นพบของการวิจัยมีความจำเป็นต่อความเจริญเติบโตดังกล่าว การนิเทศสามารถให้บริการได้

5. การนิเทศการศึกษาที่มีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศศึกษาลำดับให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

จากกรณีศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาที่มีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากมีการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นไปอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การขาดประสบการณ์ของครูใหม่ การประสบปัญหาในการเรียนการสอนของครู ดังนั้นการนิเทศการสอนจึงมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษา

การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม จะประสบความสำเร็จได้ต้องมีจุดประสงค์หรือเป้าหมายกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ได้ผลตามต้องการ การนิเทศการศึกษาซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา มีจุดประสงค์ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

สุรินทร์ สรรศิริ (2508 : 78) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ครูรู้ว่าทำอะไร สิ่งจะสอนให้ได้รับผลดีจากการสอนของครู
2. ช่วยผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรของโรงเรียน ในอันที่จะอำนวยความสะดวกวณานาประการให้แก่แก่เรียน ในด้านการเรียนการสอน
3. แสดงให้เห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นวิทยากร เป็นครูของครู เป็นผู้ช่วยเหลือผู้บริหารการศึกษา

ถ่าย ภาณุรัตน์ (2517 : 29-44) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศ
การศึกษาออกเป็น 2 อย่างคือ

ก. วัตถุประสงค์ทั่วไป ซึ่งกล่าวอย่างกว้าง ๆ หมายถึง การพัฒนาชนผู้
ประกอบอาชีพ กลุ่มหนึ่ง ผู้ซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้อาณัติอันเคร่งครัดของชนบรกรรมนิยมและ
ประเพณีจนเกินไป และเป็นผู้ซึ่งมีความอยากรู้อยากเห็นเป็นพหูสูตร โดยใช้วิธีแห่งวิทยา
ศาสตร์ขบปัญหาของตน เพื่อให้มีชีวิตอยู่ในวงสิ่งแวดล้อมได้ด้วยความรู้แจ้งโรจน์ ด้วยความ
ฉลาดและด้วยความสร้างสรรค์

ข. วัตถุประสงค์เฉพาะของการนิเทศ

1. ช่วยให้ครูเห็นและเข้าใจถ่องแท้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และ
หน้าที่โดยเฉพาะของโรงเรียนที่จะดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น
2. ช่วยให้ครูได้เห็นและเข้าใจในความต้องการของเยาวชน และปัญหา
ต่าง ๆ ของเยาวชน และช่วยคัดกรองความต้องการของเยาวชนอย่างดีที่สุดที่จะทำให้ตลอดจน
ช่วยแก้ไขและป้องกันอันจะพึงมีแก่เยาวชน
3. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ
4. ช่วยเสริมขวัญของคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง และรวมหมู่คณะ
ให้เป็นทีมที่ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยสติปัญญาอันสูง เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์เดียวกัน
5. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงานให้ถูกต้องกับความสามารถของครู
แต่ละคนและมอบหมายงานนั้น ๆ ให้ครูแต่ละคน แล้วช่วยประคับประคองให้ครูผู้นั้นใช้ความ
สามารถของตนปฏิบัติงานนั้นให้ก้าวหน้าอยู่เรื่อย ๆ
6. ช่วยครูในการพัฒนาการสอนของตน
7. ช่วยฝึกครูใหม่ให้เข้าใจงานในโรงเรียนและงานของอาชีพครู
8. ช่วยประเมินผลงานของครูโดยอาศัยความเจริญงอกงามของเด็ก ไปตาม
แนวทางที่ได้ตกลงกันวางไว้

9. เพื่อช่วยให้นักรัฐศึกษาค้นหาจุดส่วบกในการเรียนรู้อองเด็กแต่ละคน และช่วยครูวางแผนการสอนให้เหมาะลุ่มเพื่อแก้ไข

10. ช่วยในด้านประขาสัมพันธ์ บอกเล่าและชี้แจงให้ราชฎรในท้องถิ่นทราบถึงวามเคลื่อนไหวของการศึกษาที่โรงเรียนในท้องถิ่นได้ดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้ราชฎรเข้าใจจนให้ความร่วมมือและให้การช่วยเหลือ

11. ช่วยหอบยกปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ทางโรงเรียนไม่สามารถจะแก้ไขได้โดยลำพัง เสนอขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะแก้ไขให้ลู่วงไปจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร และจากราชฎรหรือกลุ่มราชฎร

12. ช่วยป้องกันครูให้พ้นจากการถูกใช้งานจนเกินขอบเขต และช่วยป้องกันครูจากการถูกตำหนิตติเตยน หรือถูกลงโทษอย่างไม่เป็นธรรม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสำมัญศึกษา (2519 : 2) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาโดยทั่วไปไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. เพื่อให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตร และให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียน การสอน และการจัดการศึกษา ทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน

3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น

4. เพื่อรักษา พิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ

5. เพื่อให้ความช่วยเหลือ และประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด กระทรวง และสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนงานขององค์การระหว่างประเทศ

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2524 : 244-245) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการนิเทศ
การศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศศึกษามีเป้าหมายในการเสาะแสวงหาความจริงและวางรากฐาน
การพัฒนาการศึกษาให้ถูกต้องและเหมาะสม
2. การนิเทศศึกษามีเป้าหมายในการประนีประนอมความคิดเห็นเพื่อหาทาง
แก้ไขหรือยับยั้งปัญหาที่จะเกิดขึ้น
3. การนิเทศศึกษาเป็นการแสวงหาช่องทางเพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติให้
สัมพันธ์กัน เป็นการหาทางปรับปรุงระเบียบวิธีการสอน ปรับปรุงอุปกรณ์การสอน และการ
ดำเนินงานต่าง ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยนำทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติ
4. การนิเทศศึกษาเป็นการเสาะค้นหาความสามารถพิเศษที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัว
บุคคล ค้นจุดดีเด่นออกมาให้ปรากฏ ส่งเสริมศักยภาพ ความริเริ่มสร้างสรรค์ และการ
พึ่งพาตนเองของครูให้นำออกมาใช้เพื่อความสำเร็จของงานและสร้างความเชื่อมั่นให้กับครู

โทมัส เอช บริกส์ และ โจเซฟ จัสต์แมน (Thomas H. Briggs and
Joseph Justman 1952 : 5-21) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการนิเทศ
การศึกษาซึ่งสรุปได้ 4 ข้อ ดังนี้

1. การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่
 - 1.1 การประชุมต่าง ๆ
 - 1.2 การจัดอบรมแบบปฏิบัติการ สัมมนาปัญหาต่าง ๆ
 - 1.3 การไปเยี่ยมชมศูนย์ทดลองต่าง ๆ
 - 1.4 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ในต่าง

วิชาการ

- 1.5 ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน และวิธีสอน
- 1.6 ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา

2. การส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู ได้แก่

- 2.1 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 2.2 ส่งเสริมการทดลอง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูสนใจอยากจะทำ
- 2.3 เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ

อาชีพ (Professional Association)

- 2.4 ส่งเสริมครูที่มีความสามารถพิเศษในทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ
- 2.5 ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้หรืองานที่ครูสนใจ
- 2.6 ส่งเสริมให้ครูสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมอาชีพครูภายในประเทศและของนานาชาติ

3. การปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่

- 3.1 การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้ามาทำการสอน
- 3.2 การสั่งงานและมอบงานที่ถูกต้องและตรงกับความสามารถของครู
- 3.3 ให้มีโอกาสดำเนินการสังเกตการสอน
- 3.4 เปิดประชุมอบรม เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอน
- 3.5 ทำการสำรวจการสอนที่ดีให้แก่ครู
- 3.6 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนครูและการสังเกตการสอนระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ

4. การส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและประชาคม ได้แก่

4.1 ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง
 ประชาชนในประชาคมของตน

4.2 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาคม

4.3 ส่งเสริมให้มีสมาคมครูผู้ปกครองขึ้นในโรงเรียน

4.4 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองในการแก้ปัญหา
 ต่าง ๆ ทางการศึกษา

4.5 ส่งเสริมให้ประชาชนสนใจในกิจกรรมของโรงเรียน

4.6 สดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของประชาคม

4.7 ส่งเสริมให้ครูรับผิดชอบและมีส่วนในการนำในประชาคมนั้น ๆ

จากทรรศนะดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์
 เพื่อช่วยให้ครูได้มีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน
 และส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู

หลักการนิเทศการศึกษา

การปฏิบัติงานสิ่งใดก็ตาม นอกจากจะมีจุดหมายแล้ว ยังจำเป็นต้องมีหลักการ
 ทำงานด้วย การนิเทศศึกษาก็เช่นกันจำเป็นต้องมีหลักการนิเทศการศึกษาเพื่อให้งาน
 นิเทศการศึกษาสำเร็จผลตามจุดหมายปลายทางได้ ซึ่งได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง
 หลักการนิเทศการศึกษาต่าง ๆ กันดังนี้

โกลธ สันทรชัย (2518 : 17) ได้ให้ความเห็นว่า การนิเทศการศึกษาควร
 จะยึดหลักปฏิบัติต่าง ๆ หลายประการซึ่งจะเกิดผลดีที่สำคัญได้แก่

ประการแรก การบริการ (Service) หมายถึง การให้บริการแก่ครูต่าง ๆ เมื่อครูต้องการความช่วยเหลือ เช่น การให้บริการห้องสมุด หรือศูนย์วิชาการ สถานที่ ห้องประชุม โรงอาหาร สนามหญ้า อุปกรณ์การศึกษาที่มีอยู่หรือที่เป็นสมบัติของหน่วยศึกษานิเทศก์

ประการที่สอง การสนับสนุน (Supporting) หมายถึง การให้ความสนับสนุนต่อครู เมื่อครูต้องการ และมีหนทางได้รับความสำเร็จ เช่น ใจกว้างใจ โดยการส่งเสริมให้รักอาชีพครู ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรม เพื่อได้รับวุฒิสูงขึ้นกว่าเดิม ให้ความสัมพันธ์กลมกลืนเข้าถึงตัวครูผู้สอน รู้และศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ส่งเสริมให้ได้รับหรือประสบผลสำเร็จในทางที่ดี

ประการที่สาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู (Sharing) เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียน การจัดตั้งห้องสมุดหรือศูนย์วิชาการ การวางโครงการต่าง ๆ การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เป็นต้น

วิทยุ สาร (2519 : 275-276) ได้ให้หลักในการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับขบวนการมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งใช้ความชำนาญ ความอดทนและความพากเพียรเป็นอย่างยิ่ง และเน้นว่างานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลและสติปัญญา ศึกษานิเทศก์จึงต้องทำงานโดยอาศัยเหตุผลและสติปัญญา

วินัย เกษมเศรษฐ (2521 : 6-25) กำหนดหลักการนิเทศการศึกษาสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ โดยประมวลเป็นหลักใหญ่ได้ 2 ประการคือ หลักการของประชาธิปไตย และหลักการของวิทยาศาสตร์ ซึ่งจำแนกเป็นรายละเอียดดังนี้

1. หลักการของประชาธิปไตย ยึดเป็นวิถีทางของการปฏิบัติงานโดยมีเจตนาดี และความเชื่อว่าเป็นกระบวนการของการปฏิบัติงานควรคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้อื่น เคารพ

ยกย่องในคุณค่าและเกียรติภูมิของมนุษย์ สิทธิของบุคคลที่จะใช้เสรีภาพอย่างมีความรับผิดชอบ ความฉลาดของมนุษย์ การยอมรับในการวิจัยและกระทำต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ความตั้งใจที่จะร่วมมือกันเพื่อสร้างสรรค์โลกเป็นที่อาศัยที่ดีที่สุดของมนุษย์โดยแบ่งออกเป็นหลักย่อย ๆ 6 ประการ

1.1 หลักสภาพผู้นำ (Leadership) สภาพผู้นำคือกระบวนการ (การกระทำ) ที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเป็นไปตามเป้าประสงค์และเกิดความสัมฤทธิ์ผล

1.2 หลักความร่วมมือ (Cooperation) ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำร่วมกันและการร่วมพลังทั้งหมดเพื่อเหตุร่วมกัน โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่ายและทำหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจนจากการสังเกตการณ์ การประเมินผลตลอดจนการประสานงาน

1.3 หลักการเห็นใจ (Considerateness) การเห็นใจ หมายถึง ความเมตตาที่ได้ไตร่ตรองแล้ว และคำนึงถึงบุคคลอื่นในทางที่ดี โดยมีความสนใจในสวัสดิภาพของนักเรียนและตระหนักในคุณค่าของมนุษย์สัมพันธ์

1.4 หลักการสร้างสรรค์ (Creativity) การสร้างสรรค์ หมายถึง แรงขับในการที่จะทำบางสิ่งบางอย่างให้เป็นที่เข้าใจและพอใจได้โดยการผลิต การออกแบบ หรือการนำมาให้ปรากฏเห็นชัดหรือการแสดงความคิดรวบยอดใหม่ ๆ ก็ได้

1.5 หลักบูรณาการ (Integration) บูรณาการ หมายถึง กระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้เข้าสู่ภาวะสมบูรณ์ให้เห็นได้

1.6 หลักการมุ่งชุมชน (Community Orientation) การมุ่งชุมชน หมายถึง การแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชนและการปรับปรุงปัจจัยเหล่านั้นเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น

2. หลักการของวิทยาคำลัตรี ใช้หลักวิธีของวิทยาคำลัตรีเพื่อศึกษากระบวนการเรียนการสอน พฤติกรรมของครู หรือคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เสริมสร้าง

ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงาน ช่วยให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุผล โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการประเมินผล ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ผลของการนิเทศต้องเป็นที่เชื่อถือได้ด้วย แบ่งออกเป็น 4 ประการ

2.1 หลักการวางแผน (Planning) การวางแผน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสวงหาในอนาคต การกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการไว้ล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุจุดประสงค์และการเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

2.2 หลักการยืดหยุ่น (Flexibility) การยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้ หรือความพร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2.3 หลักวัตถุวิสัย (Objectivity) วัตถุวิสัย หมายถึง คุณภาพที่เป็นผลมาจากหลักฐานตามสภาพความจริงและความจริงทั่วไปมากกว่าคำตัดสิน ความเห็นของส่วนบุคคล คำกล่าวหรือสมมุติฐานที่ยังไม่พิสูจน์ตามที่ปรากฏในการวิจัย บทความ หรือความคิด

2.4 หลักการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการวัดผลก็จะนำมาหาค่าร้อยละตามวัตถุประสงค์ที่ได้

ชารี มณีศรี (2521 : 10-12) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความสำเร็จของงานแก่ครูโดยทั่วไป
2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย
3. การนิเทศเป็นขบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์
4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน
5. การนิเทศ คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์

6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมทบทวนบำรุงขวัญ

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะขจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียน และชุมชนโดยเฉพาะ

ในชั้นบท

บรรพต กิตติศักดิ์ (2524 : 245) ได้ให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักการนิเทศ
การศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องใช้หลักการประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับครู
หลักการประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกระบวนการทางสังคมกล่าวคือ การให้ทุกคน
ได้ทำงานร่วมกัน มีผลได้ผลเสียร่วมกันและยอมรับความเป็นผู้นำจากคนใดคนหนึ่ง หลักการ
ประชาธิปไตยที่นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา ได้แก่

- ก. การเคารพในคุณค่าและบุคลิกภาพของผู้ร่วมงานแต่ละคน
- ข. ใช้วิธีการร่วมมือกันแก้ปัญหาเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้ทำงานร่วมกัน
- ค. ใช้สถิติปัญหาและ เหตุผลในการทำงานและการแก้ปัญหา
- ง. ให้ทุกคนมีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนจะปรับปรุงสภาพการทำงานให้ดีขึ้น

ได้หากเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดและความสามารถของตน

2. การนิเทศการศึกษาใช้หลักการสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์เป็นการพยายาม
ที่จะทำอะไรใหม่หรือดีกว่าที่เคยทำมา และเป็นกระบวนการทำงานที่มีผลมาจากการทำงาน
ร่วมกันของคณะครูหรือครูกับนักเรียนในโรงเรียน

3. การนิเทศการศึกษาจะต้องส่งเสริมความถนัดของครู ครูแต่ละคนมีความถนัด
ต่างกันการนิเทศการศึกษาจะต้องช่วยให้ครูแต่ละคนมีประสิทธิภาพในการสอนตามความถนัดของตน
และพัฒนาครูให้เกิดความเจริญงอกงาม

4. การนิเทศการศึกษาจะต้องเริ่มต้นจากพื้นฐานที่มีอยู่ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการ
สำรวจพื้นฐานของโรงเรียน เช่นอุปกรณ์การสอน โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน พื้นฐาน

ความรู้ของครู วิธีการทำงานของครู การบริหารงานโรงเรียน การสำรวจเหล่านี้อาจจะทำให้ทราบปัญหาของโรงเรียน ครูอาจจะไม่รู้สัญญาณอุปกรณ์การล่อนมาไว้ให้เกิดประโยชน์ วิธีสอนของครูไม่ดี โครงการต่าง ๆ ไม่รัดกุม การนิเทศจึงควรเริ่มจากสภาพและปัญหาของโรงเรียนที่ได้จากการสำรวจ เป็นพื้นฐานของการนิเทศการให้ความช่วยเหลือและการแนะนำ

5. การนิเทศการศึกษาต้องมีความเป็นกันเอง การนิเทศการศึกษาจะได้ผลขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้นิเทศการศึกษาคือต้องเป็นผู้มีความเป็นกันเอง เป็นคนเปิดเผย มีความเห็นอกเห็นใจปัญหาของครูพยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับครูในฐานะเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน และกับผู้อื่นเพื่อให้การนิเทศการศึกษาดำเนินไปด้วยดี

6. การนิเทศการศึกษาต้องตั้งวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา งานการนิเทศการศึกษายามประสานสัมพันธ์โครงการการศึกษาต่าง ๆ และขยายแผนงานเพื่อช่วยให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้เด็กมีความเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ เมื่อปฏิบัติงานไปแล้วสามารถประเมินผลและวัดผลงานนิเทศได้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การประเมินผลตนเอง การประชุมอภิปราย การใช้แบบสอบถาม การวัดผลสัมฤทธิ์การเรียน เป็นต้น การวัดผลจะต้องวัดผลในขณะที่ปฏิบัติงานและเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้วเป็นการสำรวจผลปฏิบัติงานทั้งของครูและผู้นิเทศการศึกษา

7. การนิเทศการศึกษาดังอยู่บนหลักการและเหตุผล ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องช่วยเหลือคณะครูเพื่อการปรับปรุงการสอนและประสานสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนหรือของกรมกองที่เกี่ยวข้อง สิ่งมีบทบาทและหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้ ผู้ประสานงาน ผู้นำผู้ช่วยเหลือ ผู้วางแผนงาน ผู้พัฒนาหลักสูตร สิ่งต้องปฏิบัติงานให้เต็มภาคภูมิ ไม่ควรนำเรื่องส่วนตัวของตนเองหรือของครูมาปะปนกับงานในหน้าที่อันจะทำให้เกิดผลเสียต่องานที่รับผิดชอบ จะต้องตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผลมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

8. การนิเทศการศึกษาต้องมีการติดตามผลและรวบรวมผลของการนิเทศ เมื่อทำการนิเทศสิ่งใดไปแล้วจำเป็นต้องมีการติดตามผลและรวบรวมผลของการนิเทศเพื่อนำมาประเมินผล นำปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ มาประชุมอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาและแก้ไขข้อบกพร่องจะเป็นการช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติงานได้ดีและเป็นการประเมินผลโครงการนิเทศการศึกษาด้วย

9. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่อง งานนิเทศจะต้องใช้เวลาพอสมควรและทำงานให้ต่อเนื่องกันไปจึงจะได้ผลและงานนิเทศจะหวังผลทันทีทันใดไม่ได้ ต้องทำงานค่อยเป็นค่อยไปที่ละขั้น มีการวางแผนงานและดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ มีการติดตามผล ประเมินผล หมั่นตรวจสอบโครงการและแก้ไขปรับปรุงงาน ถ้าทำได้เช่นนี้งานนิเทศการศึกษาจึงจะมีมั่นคงและเกิดประสิทธิภาพ

10. การนิเทศการศึกษาต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและขวัญของครู ตลอดจนความสัมพันธ์ของหมู่คณะ ในการนิเทศการศึกษาจะต้องจัดสภาพการทำงานที่ดีให้แก่ครู ให้ความเที่ยงธรรมอย่างมีหลักเกณฑ์ ให้ครูได้เห็นผลสำเร็จของงานที่ตนทำ ให้ครูทำงานร่วมกัน วัตถุประสงค์ความสำเร็จของงานร่วมกัน สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างสวัสดิภาพและขวัญในการทำงานและยังช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีแก่คณะครู การนิเทศการศึกษาจะต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์อันดีและให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมปฏิบัติงานอีกด้วย

ลูพิชญา ธีระกุล และคณะ (2524 : 36-38) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ดังนี้คือ

1. หาท่างให้ครูรู้สึกช่วยและพึ่งตัวเอง ไม่ใช่คอยจะอาศัยและหวังพึ่งศึกษานิเทศก์หรือคนอื่นอยู่ตลอดเวลา
2. ช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถที่จะวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้
3. ต้องทราบความต้องการของครู แล้ววางแผนการนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ
4. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครู และทำความเข้าใจกับปัญหานั้น ๆ แล้วพิจารณาท่างช่วยแก้ไข
5. ชักชวนให้ครูช่วยกันแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน
6. การแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความคิดและลงมือกระทำเองให้มากที่สุด

7. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครู แล้วนำมาพิจารณาาร่วมกัน
8. ช่วยกันจัดหาแหล่งวิทยากร อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่ครู
9. ช่วยจัดหาเอกสาร หนังสือ และตำราต่าง ๆ ให้แก่ครู
10. ช่วยให้ครูรู้จักจัดหา หรือจัดทำ วัสดุอุปกรณ์การสอนที่ขาดแคลนด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่
11. หาทางให้โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่ใกล้เคียง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
12. ต้องยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ และแสดงให้เห็นว่าเขามีความสำคัญในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย
13. ส่งเสริมให้ครูได้แถลงกิจการ และผลงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบโดยสม่ำเสมอ
14. ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารโรงเรียน ในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของกันและกัน
15. ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียน กับองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
16. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มาทำการวิเคราะห์และวิจัย
17. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

โทมัส เอช บริกส์ และ โจเซฟ สลัดแมน (Thomas H. Briggs and Joseph Justman 1952 : 130-141) ได้ให้หลักแห่งการนิเทศไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการเสริมสร้างและเป็นการสร้างสรรค
2. การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
3. การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องอยู่กับการรวบรวมแห่งวิทยาการเข้าเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะแบ่งแยกผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล

4. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าที่จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

5. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศศึกษาก็คือ การหาทางช่วยให้เด็กได้บรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษา

6. การนิเทศการศึกษาจะต้องหาทางส่งเสริมความเจริญของงามและพัฒนาการของครู โดยเฉพาะในเรื่องความถนัดของแต่ละบุคคล

7. การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ให้กับครูและมนุษยสัมพันธ์อันดีในหมู่ครู

8. การนิเทศการศึกษาควรจะเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังเผชิญอยู่

9. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าและความพยายามของครูให้สูงขึ้น

10. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการปรับปรุงและส่งเสริมสมรรถวิสัยที่ค้นคิดและข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง

11. การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปอย่างง่าย ๆ และไม่มีพิธีรีตอง

12. การนิเทศการศึกษาควรใช้เครื่องมือและกลวิธีที่ง่าย ๆ

13. การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอยู่บนหลักการและเหตุผล

14. การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินผลได้

โดยตนเอง

ฮาโรลด์ พี. อัดัมส์ และ แฟรงค์ ซี. ดิกกี (Harold P. Adams and Frank G. Dickey 1953 : 22-23) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักสำคัญในการนิเทศศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยให้ครูก็ค้นวิธีการทำงานด้วยตนเองอย่างอิสระ สามารถนำตนเอง และตัดสินใจปัญหาของตนเองได้

2. การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยให้ครูได้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นแนวทางไปสู่การแก้ปัญหาให้ตรงจุดยิ่งขึ้น

3. การนิเทศการศึกษาจะต้องช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคง และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ต้องอาศัยกำลังใจ การให้ผู้อื่นยอมรับ ความปลอดภัย และการให้งานที่พอใจ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของครูให้สูงขึ้น

4. การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำมาใช้ด้านการเรียนการสอนได้

5. การนิเทศการศึกษาจะต้องช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง และการสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

6. การนิเทศการศึกษาจะต้องให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาการศึกษาที่ถูกต้อง

นอกจากนี้ วิลเลียม เอช เบอร์ตัน และ ลีโอ เจ บรुकเนอร์ (William H. Burton and Leo J. Bruckner 1955 : 71-72) ได้ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. การนิเทศการศึกษาศวรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)

1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นโดยเฉพาะ

1.2 การนิเทศควรเป็นไปตามความเป็นจริง และกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น

1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาศวรมีความเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบ และมีวิธีการในการศึกษา ปรับปรุง และประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายรวมทั้งด้านการนิเทศ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศควรได้มาจากการรวบรวมและผลสรุปจากข้อมูลอย่างเป็น ปรนัยมีความถูกต้องแน่นอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างระหว่างบุคคล และพยายามส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศต้องเปิดโอกาสให้มีการร่วมมือและใช้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากที่สุด

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจนั้นต้องได้มาจาก หมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้รู้เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิด โอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนามาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากที่สุด

เจน ฟรานเซท (Jane Franseth 1961 : 23-28) ได้ให้ข้อเสนอแนะถึง หลักการนิเทศการศึกษาโดยเน้นในด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม กล่าวโดยสรุปมี 4 ประการคือ

1. การนิเทศจะให้ผลอย่างสูงที่สุดในการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็ต่อเมื่อการ นิเทศนั้นได้ให้ความสำคัญแก่วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและตั้งอยู่บนจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ซึ่งได้พิจารณาตกลงร่วมกันโดยคณะครูและศึกษานิเทศก์

2. การนิเทศการศึกษาจะมีความหมายสำหรับครูก็ต่อเมื่อ การนิเทศนั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อผู้รับการนิเทศโดยตรง นั่นคือจะต้องให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในเรื่องใดสิ่งจะเป็นที่ต้องการของเขา

3. การนิเทศการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ย้ำๆ และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู และจะต้องทำให้ครูรู้สึกว่าช่วยยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

4. การนิเทศการศึกษาจะให้ได้ผลควรใช้วิธีการวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา และช่วยให้ผู้ร่วมงานได้ศึกษาปัญหาตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน

เกลม ี อาย และคณะ (Glen G. Eye and others 1971 : 52)

กล่าวว่า บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาจะต้องยึดหลัก 3 ประการคือ

1. มีความเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
2. ให้เข้าใจหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้แน่นอนและชัดเจน
3. การมอบหมายหน้าที่ หรือแบ่งงานให้แก่บุคคลอื่นจะต้องคำนึงถึงความพอใจ

ของแต่ละบุคคล

เจมส์ อาร์ มาร์ค อี เมอร์รี่ สโตอปส์ และ จอย คิง -สโตอปส์ (James R.

Marks, Emery Stoops and Joice King-Stoops (1978 : 5-6) ได้ให้ความคิด

เห็นว่า การนิเทศการศึกษาคควรยึดหลักต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นโครงการทางการศึกษาที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่าย

2. ครูต้องการบริการด้านการนิเทศการศึกษา ครูควรเป็นผู้รับผิดชอบในการบริการด้านนี้

3. การนิเทศการศึกษาควรปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร
ในโรงเรียน
4. การนิเทศการศึกษาช่วยชี้ให้เห็นความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน
5. การนิเทศการศึกษาช่วยให้จุดมุ่งหมายเด่นชัดยิ่งขึ้น
6. การนิเทศการศึกษาช่วยสร้างสรรค์ ทักษะ ทักษะ และความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน
7. การนิเทศการศึกษาช่วยในการจัดและการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน
ของนักเรียน
8. การนิเทศการศึกษาขึ้นอยู่กับครู และผู้บริหารการศึกษาทั้ง ในและนอก
โรงเรียน
9. การนิเทศการศึกษาควรมีงบประมาณประจำปีสนับสนุน
10. โครงการนิเทศการศึกษาควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย
11. โครงการนิเทศการศึกษาควรได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
12. การนิเทศการศึกษาควร เผยแพร่ผลการวิจัยทางการศึกษา และสนับสนุน
ให้มีการปฏิบัติ
13. ควรมีการประเมินโครงการนิเทศผู้ร่วมงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอก
โครงการ

จากทรรศนะดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
ได้นั้น จะต้องยึดหลักหลายประการ ซึ่งหลักการนิเทศที่สำคัญ เช่น การนำหลักประชาธิปไตย
ไปใช้ในการนิเทศ หลักการของวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา หลักการสร้างสรรค์
หลักความถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนมีการประเมินผลโครงการอยู่เสมอ เพื่อแก้ไข
ปรับปรุงและพัฒนาแนวคิดในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ในการ
จัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการนิเทศการศึกษา

สมศักดิ์ ศรีมาโนชน์ (2524 : 191) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติ ตามขบวนการนิเทศ ไว้ว่า ขบวนการนิเทศมีประโยชน์ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนา ทั้งในแง่ส่วนบุคคล และส่วนรวม พอสรุปได้ดังนี้

1. ครูได้รับความเชื่อถือในการสร้างความเชื่อมั่น และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
2. การตัดสินใจปัญหาเป็นการตัดสินใจจากข้อมูลที่ได้รับจากเทคนิคต่าง ๆ ในกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้ สิ่งเป็นการให้ความยุติธรรมแก่ครู
3. ครูสามารถจำแนกปัญหาของตนเองได้ และสามารถเข้าใจยอมรับสภาพของตนเอง
4. เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครู เพราะได้มีโอกาสมาเผชิญหน้ากันเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two - way Process)
5. งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเช่น งานวิชาการ ได้รับการพัฒนาโดยมีหยุดยั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พนศิริ เจริญพันธ์ (2514 : 39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจของนักเรียน สตรีศรีสุริโยทัยที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร" พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นมี 2 ประเภทคือ การจัดสถานักเรียน และชุมนุมวิชาการต่าง ๆ สำหรับความสนใจของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมปรากฏว่า นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้ที่ละริเริ่มในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้แก่ อาจารย์หัวหน้าสายวิชา แทนที่จะเป็นอาจารย์ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันจัด ดังนั้นจึงปรากฏว่ามีนักเรียนหลายคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของชุมนุมใด ๆ เลย นอกจากนั้นโรงเรียนยังไม่มีแผนงานและโครงการจัดกิจกรรม

เสริมหลักสูตร ไม่มีระเบียบข้อบังคับที่แน่นอน ปัญหาอีกอันหนึ่งคือ กิจกรรมเสริมหลักสูตรมักจะขาดในวันหยุด ซึ่งนักเรียนส่วนมากต้องการพักผ่อนและทำการบ้าน นักเรียนจึงเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ชวลิต วัฒนวงศ์ (2517 : 149-155) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาสถานภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของสถานศึกษาที่นครราชสีมา ปีการศึกษา 2516" ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. ความรู้และความสามารถของอาจารย์ฟิสิกส์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงมีความเหมาะสมดี อาจารย์มีชั่วโมงสอนไม่มากเกินไปทำให้มีเวลาเตรียมการสอนอย่างเพียงพอ อาจารย์มีความต้องการที่จะปรับปรุงการสอนวิชาฟิสิกส์ให้ดีขึ้น รวมทั้งมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปอีก

2. อาจารย์ประสบปัญหาในการสอนคือ ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ตำราและเอกสาร เพื่อการค้นคว้าทั้งของอาจารย์และนักเรียน และห้องปฏิบัติการที่มีอยู่ก็ยังไม่สมบูรณ์ดีพอ

3. อาจารย์ฟิสิกส์มีความเห็นว่าเนื้อหาวิชาฟิสิกส์ 1 ฟิสิกส์ 2 ฟิสิกส์ 3 ฟิสิกส์ 4 ฟิสิกส์ 6 ฟิสิกส์ 7 และฟิสิกส์ 8 ยังไม่เหมาะสม สัมนควรมีการปรับปรุงแก้ไขและจัดรายวิชาฟิสิกส์ขึ้นใหม่

4. อาจารย์ฟิสิกส์ มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอที่จะสอนวิชาอิเล็กทรอนิกส์ อะตอมฟิสิก และนิวเคลียร์ฟิสิกส์ และธรณีวิทยา

5. ในการสอนวิชาฟิสิกส์เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติทางวิทยาศาสตร์นั้น ปรากฏว่ายังไม่ได้ผล

กฤษณี น้าเพชร (2521 : 114-119) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การปฏิบัติในด้านกระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

2. การปฏิบัติในด้านโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ มีความเห็นขัดแย้งกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครู-อาจารย์มีความเห็นว่าการปฏิบัติด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การปฏิบัติกิจกรรมนิเทศการศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติในด้านการนิเทศการสอน ในด้านการส่งเสริมทางวิชาการแก่ครู ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในด้านการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุด ในด้านการประเมินผล และในด้านการสร้างขวัญของครู สำหรับในด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ มีความเห็นขัดแย้งกันเกี่ยวกับการปฏิบัติ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครู-อาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด ได้แก่ ในด้านการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตร

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ มีความเห็นว่าการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีปัญหาและอุปสรรคในด้านการขาดแคลนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางนิเทศการศึกษา ในด้านขาดตัวบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง ในด้านขาดแคลนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และในด้านขาดการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นทางการ

เจนวิทย์ ฝาสุย (2521 : 173-176) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและความต้องการของครูวิทยาคำาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2520 ผลปรากฏว่า

1. ครูวิทยาคำาสตร์มีปัญหามากในเรื่องนักเรียนขาดทักษะในการอ่าน และการค้นคว้าจากหนังสือ ครูขาดตำราและนิตยสารต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2. ครูวิทยาคำสัตรมีความต้องการมากที่สุด ที่จะให้มีห้องปฏิบัติการวิทยาคำสัตร ที่เฉพาะและมีอุปกรณ์สมบูรณ์ และ

3. ครูวิทยาคำสัตรมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

และผลการทดสอบสัมมติฐานเพื่อหาความแตกต่างของปัญหาและความต้องการของ ครูวิทยาคำสัตรที่จำแนกตาม วุฒิ เพศ ประสบการณ์ทางการสอน การอบรมสัมมนา ขนาด และที่ตั้งของโรงเรียนที่สอนนั้น ผลปรากฏว่า มีปัญหาและความต้องการแตกต่างกันอย่าง ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิสิฐ วงศ์จิตรราทร (2521 : 168-170) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหา และความต้องการของครูวิทยาคำสัตร ระดับประถมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 7 ปีการศึกษา 2520" ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. สถานภาพของครูวิทยาคำสัตรร้อยละ 70.48 เป็นชาย และร้อยละ 65.06 มีอายุระหว่าง 20-19 ปี ร้อยละ 53.01 มีวุฒิปริญญา ร้อยละ 25.30 มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 84.34 สอนอยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลและร้อยละ 56.63 เป็นโรงเรียน ที่มีนักเรียนต่ำกว่า 100 คน

2. ครูส่วนใหญ่มีปัญหาเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียน การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล

3. ครูมีความต้องการด้านวิชาการและด้านแรงสูงใจในการทำงานเฉลี่ยอยู่ใน ระดับสูงมาก

4. ครูวิทยาคำสัตรเมื่อเปรียบเทียบตาม เพศ อายุ วุฒิ ประสบการณ์ทางการสอน ขนาดและที่ตั้งของโรงเรียน มีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หน่วยวิจัยและประเมินผล (2521 : 5-15) ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตร วิทยาคำสัตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา 2520 พบว่า วิชาเคมี เนื้อหาที่มีความยากง่ายปานกลาง มีความลัดคล่องกับชีวิตประจำวันดี พอสมควร แบบฝึกหัดท้ายบทมีจำนวนมากเหมาะสมดีแล้ว ควรเพิ่มศัพท์เทคนิคบางคำขึ้นอีก อุปกรณ์ส่วนใหญ่ชำรุดง่าย ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ราคาก็ค่อนข้างแพง และมีปัญหาในด้านงบประมาณการซื้อเนื่องจากมีงบประมาณไม่พอ การเตรียมอุปกรณ์ค่อนข้างจะยุ่งยาก ในด้านการเรียนการสอน นักเรียนมีโอกาสซักถามได้ไม่มากเท่าที่ควร นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชานี้ และอาจารย์ส่วนใหญ่จะใช้หนังสืออื่น ๆ นอกจากแบบเรียนประกอบการสอน วิชาชีววิทยา เนื้อหาเห็นสมควรให้เพิ่มศัพท์เทคนิคอีก รูปภาพยังมีไม่เพียงพอ แบบฝึกหัดท้ายบทมีน้อยไป อุปกรณ์ชำรุดง่ายมากมีไม่เพียงพอ มีปัญหาในการใช้ห้องเรียนเป็นห้องทดลอง งบประมาณในการซื้อไม่ค่อยพอเพียง การเตรียมอุปกรณ์ค่อนข้างยุ่งยาก ในด้านการเรียนการสอน นักเรียนมีโอกาสถามไม่มากนัก นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชานี้ และอาจารย์ส่วนใหญ่จะใช้หนังสืออื่น ๆ นอกจากแบบเรียนประกอบการสอน วิชาฟิสิกส์ เนื้อหาไม่ลัดคล่องกับชีวิตประจำวัน เนื้อหาไม่ควรตัดออก ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจยาก แบบฝึกหัดมีน้อยไป อุปกรณ์ชำรุดง่าย มีไม่พอเพียงกับจำนวนนักเรียน อุปกรณ์ใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร งบประมาณในการซื้อไม่เพียงพอ การเตรียมอุปกรณ์ค่อนข้างยุ่งยาก ในด้านการเรียนการสอน นักเรียนมีโอกาสซักถามปัญหาในชั้นเรียนไม่มากนัก นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชานี้ และอาจารย์ส่วนใหญ่จะใช้หนังสืออื่น ๆ นอกจากแบบเรียนประกอบการสอน

ทรี ขำนินอก (2522 : 76-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์สอนภาษาไทยในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการนิเทศการสอนภาษาไทยทางด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ การจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างโปรแกรมการสอนล่วงหน้า ความรู้ในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน การปรับปรุงวิธีสอน การสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผลการสอน

ผู้สอนมีปัญหา เกี่ยวกับการจัดเวลาไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร ขาดตำราเรียน เอกสารประกอบคำบรรยาย และอุปกรณ์ประกอบการสอน มีงานพิเศษทำมากนอกจากการสอน และอาจารย์ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน

อุปสรรคในการปรับปรุงการสอนภาษาไทยคือ ขาดความสัมพันธ์อันดีในระหว่าง ผู้ร่วมงานและขาดงบประมาณในการปรับปรุงการเรียนการสอน

ส่วนข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศการสอนภาษาไทยคือ ควรให้อาจารย์ทุกคนมีโอกาสได้รับการอบรมสัมมนา เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ และผู้บริหาร ควรจะติดตามผลการสอนอย่างสม่ำเสมอ

วสันต์ พรหมบุญ (2522 : 168) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษากิจกรรมนักเรียน ครูบางคนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร นักเรียนไม่สนใจ ไม่เข้าใจ และเห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร เวลาไม่พอ อุปกรณ์ไม่พอเพียง ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

วีระเวช ปะทะยัค (2522 : 90-94) ได้ศึกษาเรื่อง "ความต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

ครูใหญ่และครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องการได้รับความช่วยเหลือจากพลศึกษาภาคัก โดยช่วยแนะนำวิธีการสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ ต้องการได้รับเอกสารคู่มือต่าง ๆ ทางพลศึกษา ช่วยแนะนำในการผลิตอุปกรณ์ทางพลศึกษาขึ้นใช้เอง ช่วยหารายได้พิเศษมาปรับปรุงด้านอุปกรณ์และสถานที่ทางพลศึกษา ช่วยกระตุ้นให้ทางโรงเรียนปรับปรุงโครงการสอนและกิจกรรมพลศึกษา ช่วยเป็นสื่อกลางในการประสานงานติดต่อเกี่ยวกับกิจการด้านพลศึกษา และกีฬาต่าง ๆ ของโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับทางโรงเรียนอื่น

โปรแกรมวารณิเทศและวิธีการเยี่ยมนิเทศให้โรงเรียนทราบล่วงหน้า ช่วยด้านการบริการ
 ชุมชนของทางโรงเรียนในด้านพลศึกษา ลู่ศึกษา นันทนาการและลูกเสือ จัดประชุม
 สัมมนาทางวิชาการแก่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา นอกจากนั้นครูใหญ่และครูพลศึกษาต้องการให้
 พลศึกษานิเทศก์ เป็นคนตรงต่อเวลา ยืนยันและอุทิศเวลาให้กับงาน กระตือรือร้น สนใจ
 งานนิเทศ มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล และพลศึกษานิเทศก์
 ควรผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรี และวิธีการสอนพลศึกษาและวิชาการนิเทศทางการพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่และครูผู้สอน
 วิชาพลศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศวิชาพลศึกษาด้านต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบภายใน
 กลุ่มระหว่างเขตต่าง ๆ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม และเปรียบเทียบโดยแบ่งตามระดับคุณ
 การศึกษาปรากฏว่า ความคิดเห็นและความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
 .05

ชนิดตรา สิทธิสาร (2523 : 95-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็น
 ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิทยาคำาสตร์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์
 และเทคโนโลยีในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" หลักสูตรวิทยาศาสตร์วิชาฟิสิกส์ในด้าน
 แบบเรียน ครูมีความเห็นว่าแบบเรียนควรได้รับการปรับปรุง ในเรื่องความรู้พื้นฐานของ
 นักเรียนยังไม่พอเพียง เนื้อหาอ่านเข้าใจยาก เนื้อหาไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันน้อย
 การอธิบายเนื้อหาในแบบเรียนไม่ค่อยชัดเจน ความคงทนของกระดาษในเล่มมีความคงทนน้อย
 มีการทดลองบางเรื่องยากเกินไป และมีเรื่องที่ต้องปรับปรุงอย่างยิ่งเรื่องหนึ่งคือ เรื่องตัวอย่าง
 ต่าง ๆ ในแบบเรียนแต่ละบทมีไม่เพียงพอ ตามความคิดเห็นของนักเรียนเห็นว่า สิ่งที่ต้อง
 ปรับปรุงคือ เรื่องการอธิบายเนื้อหาในแบบเรียนไม่ค่อยชัดเจน ตัวอย่างต่าง ๆ ในแบบ
 เรียนแต่ละบทมีไม่พอเพียง ความคงทนของกระดาษภายในเล่มมีความคงทนน้อย ปกหน้า
 และปกหลังมีความคงทนน้อย ในด้านอุปกรณ์ ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าอุปกรณ์ควรได้รับ
 การปรับปรุงเหมือนกันในเรื่อง อุปกรณ์การทดลองไม่คงทน อุปกรณ์ที่ใช้ทำการทดลองมีไม่พอ

และตามความคิดเห็นของนักเรียนเห็นว่า สิ่งที่ต้องปรับปรุงอีกคือ เรื่องนักเรียนมีโอกาสได้ใช้อุปกรณ์ในการทดลองน้อย อุปกรณ์ที่ใช้ได้มีน้อย ในด้านกระบวนการเรียนการสอนพบว่า ตามความคิดเห็นของครูนั้น นักเรียนอ่านบทเรียนล่วงหน้าน้อย นักเรียนสามารถเรียนรู้และทำการทดลองด้วยตนเองได้น้อย นักเรียนสรุปผลการทดลองไม่ค่อยได้

เทียม เต็มส่งนวนวงศ์ (2524 : 114-125) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 8" พบว่า

1. สภาพการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีลักษณะดังนี้ จำนวนศึกษานิเทศก์ที่ทำการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์และจำนวนโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถสนองความต้องการของครูที่สอนวิทยาศาสตร์ได้ การนิเทศการสอนไม่ทั่วถึงในพื้นที่ที่รับผิดชอบ งานของศึกษานิเทศก์มีมากเกินไป หน่วยงานศึกษานิเทศก์ไม่มีอาคารสถานที่เป็นของตนเอง ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ งบประมาณส่วนมากใช้ในการอบรมครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน มีหน่วยงานหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการทำให้ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติและการติดตามผลการฝึกอบรม ศึกษานิเทศก์ที่ทำการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์ โดยทั่วไปได้รับความยอมรับนับถือจากครูที่สอนวิทยาศาสตร์

2. การบริหารการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์มีแนวทางปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

- 2.1 ถือตามแนวทางปฏิบัติที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้
- 2.2 คำนึงถึงความต้องการของโรงเรียน
- 2.3 คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยส่วนรวม

3. การดำเนินงานการนิเทศการสอนวิทยาศาสตร์เรียงตามลำดับความสำคัญคือ

- 3.1 จัดประชุมอบรม สัมมนา ครูอาจารย์หรือผู้บริหารการศึกษา
- 3.2 ประเมินผลงานทางด้านวิชาการ

- 3.3 เสนอแนะและให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา
- 3.4 สัตว์าคู่มือครูและหนังสือประกอบการเรียนการสอน
- 3.5 ปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ
- 3.6 นิเทศการสอนและบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ
- 3.7 พัฒนาหลักสูตร คัดเลือกแบบเรียนและหนังสือประกอบการเรียนการสอน
- 3.8 ศึกษาทดลองวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน

4. การนิเทศการสอนวิทยาคำลัตรีมีปัญหาและอุปสรรค คือ การวางแผนไม่รัดกุมพอ การคัดองค์การไม่เหมาะสม ขาดบุคลากรที่มีความสามารถสูง การประเมินผลไม่ทันต่อเหตุการณ์ ขาดแคลนงบประมาณ มีหลายหน่วยงานปฏิบัติงานซ้ำซ้อน ในโรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์วิทยาคำลัตรี อาคารสถานที่ไม่เป็นสัดส่วน

ตติยา โสรัลลู่ชะโต (2524 : 84-89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครู" ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. การนิเทศที่ครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครได้รับอยู่ในระดับน้อยเกือบทั้งหมด
2. การนิเทศที่ครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครต้องการอยู่ในระดับมากเกือบทั้งหมด
3. ปริมาณ การนิเทศที่ได้รับและการนิเทศที่ต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกประเด็น
4. ครูต้องการการนิเทศสูงสุดในด้านต่อไปนี้ คือ สัตว์าคู่มือครูแก่ผู้สอนทุกวิชา ก่อนที่จะถึงเวลาเปิดเรียน ชี้แจงให้เข้าใจความหมายและความสำคัญของจุดประสงค์ทั่วไป สัตว์าคู่มือครูแก่ผู้สอนทุกวิชาเดียวกัน เพื่อเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชา

นั้น ๆ ร่วมกัน สืบหาคู่มือหนังสือวิชาภาษาไทยแก่ครูที่สอน สืบหาเอกสารและหนังสือเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการสอนแก่ครู สืบหาหนังสือเกี่ยวกับภาษาไทยมาไว้ในห้องสมุด แนะนำเทคนิคในการสร้างข้อสอบแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด สิ่งเสริมงบประมาณในการจัดกิจกรรม และสืบหาหนังสือทางวิชาภาษาไทยให้แก่ครู เพื่อใช้ค้นคว้าและเพิ่มพูนความรู้

เขียน จงกฤษพร (2525 : 55-57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ครูวิทยาศาสตร์มีความต้องการให้มีการฝึกอบรมหรือนิเทศการสอนในเรื่อง การสร้างข้อสอบวัดทักษะในด้านต่าง ๆ การใช้และซ่อมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรม ชุมนุมวิทยาศาสตร์ วิธีสอนตามจุดหมายการเรียนรู้อย่างไร การประเมินผลตามจุดหมายการเรียนรู้อย่างไร ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาในชุมชนและหลักสูตร
2. ครูวิทยาศาสตร์ต้องการความช่วยเหลือในเรื่อง การใช้หลักสูตรและเนื้อหา วิชาวิทยาศาสตร์วิธีสอนและเทคนิคการสอน การวัดและประเมินผล
3. ครูวิทยาศาสตร์มีปัญหากการใช้สื่อและวัสดุสารประกอบการสอนน้อย แต่มีความต้องการในการใช้สื่อและวัสดุสารประกอบการสอนมาก
4. ครูวิทยาศาสตร์มีความต้องการวิธีการนิเทศการสอนในเรื่อง การศึกษานอกสถานที่ การประชุมปฏิบัติการ การจัดนิทรรศการ
5. ผู้นิเทศการสอนที่ครูวิทยาศาสตร์ต้องการควรเป็นวิทยากรจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ
6. คุณสมบัติของผู้นิเทศการสอนที่ครูวิทยาศาสตร์ต้องการคือ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ มีประสบการณ์ในการทำงานสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน

บุญส่ง อุดมระติ (2525 : 108-133) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับอุปกรณ์ปฏิบัติการวิชาฟิสิกส์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและคุณภาพของอุปกรณ์ปฏิบัติการ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และปัญหาในการใช้อุปกรณ์ปฏิบัติการคือ อุปกรณ์ปฏิบัติการชำรุดเสียหายง่าย มีขนาดเล็กหรือใหญ่เกินไป และปัญหาเกี่ยวกับแรงเสียดทานของอุปกรณ์ปฏิบัติการ นอกจากนี้จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและคุณภาพของอุปกรณ์ปฏิบัติการ ระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนชายและนักเรียนหญิง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงและต่ำ พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเครื่องเคาะสัญญาณ ที่ครูและนักเรียน นักเรียนชายและนักเรียนหญิง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงและต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ และนอกจากนี้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของชุดทดลองการเคลื่อนที่เป็นแนวโค้ง พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงและต่ำ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สิรินทร ลู่นทราภิวัฒน์ (2526 : 79-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการประเมินผลการเรียนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร" พบว่า

1. ครูวิทยาศาสตร์ประสบปัญหาจากการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในระดับปานกลางในเรื่อง การจัดทำข้อสอบร่วมไว้ใช้ในกลุ่มโรงเรียน และการประเมินผลด้านความรู้สึก ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีปัญหาในระดับน้อยหรือน้อยที่สุด และมีครูวิทยาศาสตร์ร้อยละ 49.43 ไม่ได้จัดทำข้อสอบร่วมไว้ใช้ในกลุ่มโรงเรียน ร้อยละ 18.08 ไม่ได้ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้เดิมของนักเรียน และร้อยละ 10.17 ไม่ได้สอนซ่อมภายหลังการประเมินผลระหว่างภาค

2. ครูศึกษาค่าสัตรประสบปัญหาจากการสร้างข้อสอบในระดับปานกลาง ในเรื่อง การสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมในการออกข้อสอบแต่ละครั้ง และการสร้าง ข้อสอบวัดพฤติกรรมด้านทักษะกระบวนการทางศึกษาค่าสัตร ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีปัญหาใน ระดับน้อยหรือน้อยที่สุด และมีครูศึกษาค่าสัตรร้อยละ 33.71 ไม่ได้สร้างตารางวิเคราะห์ เนื้อหาและพฤติกรรมในการออกข้อสอบแต่ละครั้ง

3. ครูศึกษาค่าสัตรประสบปัญหาจากวิธีดำเนินการวัดผลในทุกด้านในระดับน้อย หรือน้อยที่สุด และมีครูศึกษาค่าสัตรร้อยละ 12.99 ไม่ได้วัดผลจากการอภิปรายในห้องเรียน

4. ครูศึกษาค่าสัตรประสบปัญหาจากการตัดสินผลการเรียนในทุกด้านในระดับน้อย ที่สุด

5. ครูศึกษาค่าสัตรต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน การสอนในทุกด้านในระดับมากคือ ต้องการให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานให้ครูใช้ ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดหาเอกสาร ตำราและอุปกรณ์ในการประเมินผลการเรียน การสอนวิชาศึกษาค่าสัตรเพิ่มเติม ต้องการให้มีการระบุดจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละบท ให้ละเอียดว่าจะวัดพฤติกรรมอะไรบ้างในแต่ละเนื้อหา ต้องการให้ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ติดตามความก้าวหน้าในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาการอยู่เสมอ และ ต้องการให้มีการจัดอบรมครูศึกษาค่าสัตร เรื่องการประเมินผลการเรียนการสอน

งานวิจัยในต่างประเทศ

เกรซ แอล อัดัมส์ และ ลูซิล โบว์ (Grace L. Adams and Lucill Bowie 1957 : 211 - 215) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาโดยมีชื่อว่า "เราเรียน อย่างไร : ความเกี่ยวข้องกับการนิเทศ" (How We Learn : Implication for Supervision) ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษามีหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ดีขึ้น ศึกษาวิเคราะห์ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาครู แต่เป็นผู้ให้บริการแก่ครูโดยตรง

เบน เอ็ม ฮาร์ริส (Ben M. Harris 1963 : 18-19) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษา พบว่า กิจกรรมการณ์เทศเป็นกิจกรรมเพื่อคงไว้และสนับสนุนสิ่งเสริมระดับการล่อนของครูให้ดีขึ้น

แคโรลีน กัสส์ (Carolyn Guss 1969 : 84-86) ได้ศึกษาถึงความรู้สึกของครูที่มีต่อการณ์เทศการศึกษา ปรากฏว่า ครูเห็นว่า การณ์เทศการศึกษายังไม่เป็นศูนย์กลางในการปรับปรุงการเรียนการสอนและยังไม่ได้เตรียมเพื่อช่วยในการล่อน และพบว่าครูต้องการการณ์เทศที่จะช่วยพวกเขาในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอน

บอบบี้ เกรย์ มาโลน (Bobby Gray Malone 1971 : 1233-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับคัดเลือกในรัฐมิสซิสซิปปี โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสหพันธ์โรงเรียนและวิทยาลัยภาคใต้ ซึ่งได้รับการคัดเลือกแล้ว ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์และครูมีความเห็นตรงกันในด้านที่เอาใจใส่เกี่ยวกับคุณค่าของการปฏิบัติงานนิเทศมากกว่าการเอาใจใส่ว่า อาจารย์ใหญ่ทำอะไรและเห็นว่าการเยี่ยมชั้นเรียนและการประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการณ์เทศมีค่าน้อย อาจารย์ใหญ่ปฏิบัติงานด้านการเยี่ยมชั้นเรียนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งอาจารย์ใหญ่และครูให้คุณค่าการอบรมครูประจำการและการปฏิบัติหน้าที่นิเทศทั่ว ๆ ไปว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ และอาจารย์ใหญ่ให้คุณค่าการปฏิบัติกิจกรรมการณ์เทศในทุก ๆ ด้านมากกว่าครู

อัลวา ลีออน สิบบิท จูเนียร์ (Alva Leon Sibbitt Jr. 1972 : 6033-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของอาจารย์ใหญ่และครูในโรงเรียนมัธยมชั้นสูงขนาดเล็กที่ได้รับการคัดเลือกของรัฐอินเดียนา เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่และครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน และการพัฒนาอาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ขาดการสื่อสารเกี่ยวกับการ

ปฏิบัติงานนิเทศระหว่างอาจารย์ใหญ่กับครู ความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่และครู เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจารย์ใหญ่ไม่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการเร่งเร้าให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพครูและการปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน อาจารย์ใหญ่และครูต้องการให้มีการจัดโครงการนิเทศที่ดีที่จะช่วยพัฒนาอาชีพและปรับปรุงการเรียนการสอน

วอลเตอร์ เออร์ล เอลเลียต (Walter Earl Elliott 1972 : 6236A - 6237 A) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเฉพาะตัวของครูฟิลิกส์กับเจตคติของครูและนักเรียนที่มีต่อวิชาฟิลิกส์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐแคลิฟอร์เนียหลีกเลี่ยงที่จะเรียนวิชาฟิลิกส์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การเลือกเรียนวิชาฟิลิกส์ขึ้นกับสิ่งต่อไปนี้คือ ความกลัวที่จะไม่ได้เกรดดี ความยากของวิชาฟิลิกส์ การคำนึงถึงวิชาฟิลิกส์ว่าจะไม่มีประโยชน์ในอนาคต เพศของนักเรียน ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน สภาพของห้องเรียน ความสนใจต่อวิชาฟิลิกส์ ภาพพจน์ของนักเรียนที่มีต่อวิชาฟิลิกส์และต่อครูที่สอนวิชาฟิลิกส์ ความเข้าใจในวิชาฟิลิกส์ของนักเรียน การยอมรับของสังคม การเมือง ประวัติความเป็นของวิชาฟิลิกส์ การเตรียมการทดลอง ความสัมพันธ์ของครูที่มีต่อครูฟิลิกส์คนอื่น ๆ การเตรียมเนื้อหาในการสอนของครู ความรู้สึกของครูเมื่อสิ้นสุดการสอนวิชาฟิลิกส์ ความรับผิดชอบในการสอน และเจตคติของครูที่มีต่อวิชาฟิลิกส์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนวิชาฟิลิกส์ของครูและนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย